

Modiin, City of Chanukah

Source Sheet by Tamar Weissman

משנה חגיגה ג':ה'

מן המודיעית ולפנים, נאמנין על כלי חרס. מן המודיעית ולחוץ, אין נאמנים. כיצד, הקדר שהיא מוכר הקדרות, נכנס לפנים מן המודיעית, הוא הקדר והן הקדרות והן הלוקחים, נאמן. יצא, אינו נאמן:

Mishnah Chagigah 3:5

From Modi'im and inward toward Jerusalem, i.e., in the area surrounding Jerusalem, up to the distance of the town of Modi'im, which is fifteen *mil* from Jerusalem, all potters, including *amei ha'aretz*, **are deemed credible with regard to the purity of earthenware vessels** that they have produced. Because these places supplied earthenware vessels for the people in Jerusalem, the Sages did not decree impurity for them. **From Modi'im and outward**, however, **they are not deemed credible**. The details of this ruling are specified: **How so? A potter who sells pots**, if he **entered within Modi'im** from outside it, although **the potter, and the pots, and the customers** were all previously located outside Modi'im, where he is not deemed credible with regard to purity, **he is now deemed credible**. And the opposite is true of the opposite case: If the same person who was deemed credible inside **left the boundaries of Modi'im**, **he is no longer deemed credible**.

משנה פסחים ט':ב'

איזו היא דרך רחוקה, מן המודיעים ולחוץ, וכמדדה לכל רוח, דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, מאסקפת העזרה ולחוץ. אומר רבי יוסי, לפיכך נקוד על ה', לומר, לא מפני שרחוקה ודאי, אלא מאסקפת העזרה ולחוץ:

Mishnah Pesachim 9:2

What is the definition of a distant journey that exempts one from observing the first *Pesah*? Anywhere **from the city of Modi'im and beyond**, and from anywhere located an equal **distance** from Jerusalem and beyond **in every direction**; this is the statement of Rabbi Akiva. **Rabbi Eliezer says: From the**

threshold of the Temple courtyard and beyond is considered a distant journey; therefore, anyone located outside the courtyard at the time that the Paschal lamb is slaughtered is exempt from observing the first *Pesah*. **Rabbi Yosei said to him: Therefore, the word is dotted over the letter *heh* in the word “distant [*rehoka*]” to say that the meaning of the word should be qualified: It should be understood that it is not because he is really distant; rather, it includes anyone located from the threshold of the Temple courtyard and beyond.**

תענית כ"ט א:י"ב

אָמְרוּ: כְּשֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם תִּשְׁעָה בְּאָב הָיָה, וּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הָיָה, וּמוֹצָאֵי שְׁבִיעֵית הָיְתָה, וּמִשְׁמֶרֶתָהּ נָשַׁל יְהוֹרִיב הָיְתָה. וְהַלּוֹיִם הָיוּ אוֹמְרִים שִׁירָה, וְעוֹמְדִין עַל דּוּכָנָם. וּמָה שִׁירָה הָיוּ אוֹמְרִים? "וַיָּשָׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יִצְמִיתָם", וְלֹא הִסְפִּיקוּ לומר "יִצְמִיתָם ה' אֱלֹהֵינוּ", עַד שֶׁבָּאוּ נְכָרִים וּכְבָּשׁוּם. וְכֵן בְּשִׁנְיָהּ.

Taanit 29a:12

The Sages said: When the Temple was destroyed for the first time, that day was the Ninth of Av; and it was the conclusion of Shabbat; and it was the year after a Sabbatical Year; and it was the week of the priestly watch of Jehoiarib; and the Levites were singing the song and standing on their platform. And what song were they singing? They were singing the verse: “And He brought upon them their own iniquity, and He will cut them off in their own evil” (Psalms 94:23). And they did not manage to recite the end of the verse: “The Lord our God will cut them off,” before gentiles came and conquered them. And likewise, the same happened when the Second Temple was destroyed.

ספר מקבים א ב':א'

בימים ההם היה כהן בישראל ושמו מתתיהו בן יוחנן בן שמעון מבני יהויריב בירושלים והוא יושב בהר מודעית.

The Book of Maccabees I 2:1

In those days arose Mattathias the son of John, the son of Simeon, a priest of the sons of Joarib, from Jerusalem, and dwelt in Modin.

תלמוד ירושלמי ברכות ה':בי'י"א

דְּרַבִּי אָמַר תְּמַהְנִי הֵיאֵךְ בְּטָלוּ חוֹנֵן הַדַּעַת בְּשַׁבָּת אִם אֵין דַּעַה תְּפִילָה מְנַיִן. וְכֹה אִם אֵין דַּעַה הַבְּדֵלָה מְנַיִן.

Jerusalem Talmud Berakhot 5:2:11

Rebbi said: I wonder why they eliminated “He Who in His grace grants knowledge” on Sabbath; if there is no knowledge, where is prayer? And here, if there is no knowledge, where is *Havdalah*?

אור לישרים על תלמוד ירושלמי ברכות ה':בי'י"א

דְּרַבִּי אָמַר: תְּמַיְהֵנִי (תְּמָה אֲנִי) הֵיאֵךְ בִּיטְלוּ "חֹנֵן הַדַּעַת" בְּשַׁבָּת? – לְמָה תִּיקְנוּ חַכְמִים תְּפִילָה שֶׁל שַׁבַּע בְּרֻכּוֹת בְּלִבְד לְשַׁבָּת וּבִיטְלוּ אֶת בְּרֻכַת דַּעַת? וְהֲרִי אָדָם צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עַל הַדַּעַת גַּם בְּשַׁבָּת! מִפְּנֵי שֶׁאִם אֵין דִּיעָה (שְׂכָל, הַבְּנָה), תְּפִילָה מְנַיִן? (שְׂאֵלָה מְלִיצִית) – הֲרִי שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּתַחֲלִיל הַתְּפִילָה שֶׁהַקַּב"ה יַחֲוֹן אוֹתוֹ בְּדַעַת, כְּדֵי שֶׁיִּידַע לְהַתְּפַלֵּל. וְלִכֵּן הַבְּקָשָׁה עַל הַדַּעַת הִיתָה רְאוּיָה לְהֵיאֵמַר בְּשַׁבָּת בְּפִתְיַחַת הַבְּרֻכּוֹת הָאֲמֻצְעִיּוֹת שֶׁבְּתְּפִילָה. וְכֹה ('וְכֹא') – וְכֹאן, אִם אֵין דִּיעָה, הַבְּדֵלָה מְנַיִן? (שְׂאֵלָה מְלִיצִית) – הֲרִי שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּתַחֲלִיל הַתְּפִילָה שֶׁהַקַּב"ה יַחֲוֹן אוֹתוֹ בְּדַעַת, כְּדֵי שֶׁיִּידַע לְהַבְּדִיל וְלְהַבְּחִין בֵּין דָּבָר לְדָבָר. וְלִכֵּן הַבְּקָשָׁה עַל הַדַּעַת רְאוּיָה לְהֵיאֵמַר לְפָנֵי נֹסַח הַהַבְּדָלָה שֶׁבּוּ מְזַכְּרִים כְּמָה הַבְּדֵלוֹת בֵּין דָּבָר לְדָבָר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹדֵן.

Ohr LaYesharim on Jerusalem Talmud Berakhot 5:2:11

...

משנה מגילה א':ח

(ח) אֵין בֵּין סְפָרִים לְתְּפִלִּין וּמְזֻזוֹת אֶלָּא שְׁהַסְפָּרִים נִכְתְּבִין בְּכָל לְשׁוֹן, וְתְּפִלִּין וּמְזֻזוֹת אֵינָן נִכְתְּבוֹת אֶלָּא אֲשׁוּרִית. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אַף בְּסְפָרִים לֹא הִתִּירוּ שְׂיִכְתְּבוּ אֶלָּא יְוֹנִית:

Mishnah Megillah 1:8

(8) **The difference between Torah scrolls, and phylacteries and mezuzot, in terms of the manner in which they are written, is only that Torah scrolls are written in any language, whereas phylacteries and mezuzot are written only in Ashurit, i.e., in Hebrew and using the Hebrew script. Rabban Shimon ben Gamliel says: Even with regard to Torah scrolls, the Sages permitted them to be written only in Greek.** Torah scrolls written in any other language do not have the sanctity of a Torah scroll.

EN ἀρχῆ ἔποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 2 ἡ δὲ γῆ ἦν ἄορα καὶ σκοτὸς ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τῆς ὕδατος. 3 καὶ ἐγένετο ὁ Θεὸς· γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς. 4 καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, καὶ εὖρε ὅτι καλόν· καὶ ἐποίησεν τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος.

נר מצוה, חלק א י"ח

ולפיכך האומה הזאת בקשו שיכתבו להם חכמים התורה יונית, כמו שמפורש במגילה (מגילה ט). אף כי בודאי אין לאומה הזאת חלק בתורה, כמו שאמרנו, ומכל מקום בקשו לכתוב להם התורה בלשון שלהם. וזה מורה שהחכמה שייך להם ביותר מן שאר האומות. ולכך דרשו ז"ל "יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם" (בראשית ט, כז), ופרשו ז"ל (מגילה ט): אמר רב חייא בר אבא, היינו טעמא, דכתיב "יפת אלהים ליפת", מיפיותו* של יפת יהא* באהלי שם. כלומר מן היופי של בני יפת, וזהו לשון יוני, שהוא היפה יותר, יהיה התורה באהלי שם, כי מותר להיות התורה בלשון שלהם, וכל זה מפני שיש לה החכמה יותר משאר אומות. והקירוב הזה עצמו היה גורם שרצו לאבד מהם התורה, כי אין גבור מתקנא אלא בגבור שכמותו, ולפיכך רצו לאבד מהם התורה.

Ner Mitzvah, Volume I 18

Therefore, this nation [Greece] sought to have the Rabbis write for them a Greek Torah, as is explained in the Tractate Megillah (Megillah 9a). Even though this nation [Greece] certainly has no portion in the Torah, as we have said, in any event they sought to write for themselves a Torah in their own language [Greek], for this would express that wisdom is suitable for them more than any other nation. This is

what Chazal [the Rabbis of the Talmud] (Megillah 9b): "Rabbi Hiyya bar Abba said: This is the reason [that we allow a Sefer Torah to be written in Greek], as it is written (Bereshit 9:27): "יפת אלוהים ליפת" "God shall enlarge/extend Japheth" [יפת is etymologically similar to the Hebrew term for beauty (יפה)]. The beauty of Japheth shall be in the tents of Shem." Which is to say, from the beauty of the children of Japheth, which is the Greek language, which is exceedingly beautiful [see Rashi on this Gemara], and meanwhile the Torah dwells in the tents of Shem, for it is permissible to have the Torah in their language. And all of this is because they [the Greeks] have exceeding wisdom compared to all other nations. And this comparative closeness itself was the cause of them wanting to annihilate the Torah, for a man is does not become jealous except of a man who resembles himself. Therefore, they [the Greeks] wanted to annihilate the Torah.

תפארת ישראל נ"ו:ב'

וכמו שבארנו כי אלה השלש שהם מקרא משנה גמרא הם נגד שלשה חלקי השכל שנקראים חכמה דעת תבונה, שהתורה היא חכמה והמשנה הוא הדעת שבמשנה הוא יודע להבחין בין דבר לדבר ודבר זה נקרא דעת כאשר יבדיל בין דבר לדבר ולכך קבעו ההבדלה בחונן הדעת

Tiferet Yisrael 56:2

פרי צדיק, לחנוכה ב'א'

ובימי החשמונאים היה עיקר התפשטות התושבע"פ וזה לעומת זה עשה האלהים ומצד התרבות הד"ת היה התגברות חכמת יונית שהיא היפך חכמת תושבע"פ והיה אז ארסטו ראש חכמי היוונים. ומצד חכמתם היה להם התנשאות וגסות רוח והתלוצצו מכל אמונות הקודמות ואף מע"ז וכישוף. ואמנם רצו לבטל גם התורה הקדושה ודבר נבואה כי אמרו אם היה מציאות נבואה בעולם שהשי"ת ידבר עם בנ"א היה הם משיגים זה. ומחמת שלא השיגו בחכמתם הד"ת לא האמינו בד"ת שאמרו שאין חכמה בעולם רק מה שהם משיגים וע"כ נקראים זדים.

Peri Tzadik, Chanukah 2:1

And the main spread of the Oral Torah was at the time of the Hasmoneans, and

God made one corresponding to the other [alluding to Ecclesiastes 7:14]. So alongside the growth of the Oral Torah, there was the growth of Greek wisdom, which is the opposite of the wisdom of the Oral Torah. And Aristotle was then the head of the sages of the Greeks. And besides their wisdom, they had arrogance and conceit, and they mocked all of the earlier faiths, even idolatry and sorcery. However, they also wanted to eliminate the holy Torah and the word of prophecy. As they said, if prophecy was real in the world, such that God, may He be blessed, speaks with people, they would have grasped it. But because they did not grasp the words of Torah through their wisdom, they did not believe in the words of Torah. As they said that the only wisdom in the world was what they grasped. And that is why they were called the insolent ones.

שמות רבה מ"ז:א'

כָּתַב לָךְ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (הושע ח, יב): אֶכְתֹּב לּוֹ רַבִּי תּוֹרָתִי כְּמוֹ זֶר נִחְשָׁבוּ, בְּשַׁעַה שְׁנַגְלָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסִינֵי לְתַן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אָמְרָה לְמֹשֶׁה עַל הַסֵּדֶר מְקַרָּא וּמְשַׁנָּה תִּלְמוּד וְאַגְדָּה, שְׁנַאֲמַר (שמות כ, א): וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֶפְלוּ מָה שֶׁהִתְלַמֵּיד שׁוֹאֵל לָרַב אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שַׁעַה. מֵאַחַר שֶׁלְמַדָּה מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לּוֹ לְמַדָּה לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לְפָנָיו רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם אֶכְתֹּב אוֹתָהּ לָהֶם, אָמַר לּוֹ אֵינִי מְבַקֵּשׁ לְתַנָּה לָהֶם בְּכֹתֵב, מִפְּנֵי שְׁגָלוּי לְפָנָי שֶׁעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עֲתִידִים לְשַׁלֵּט בָּהֶם וְלִטַּל אוֹתָהּ מֵהֶם וַיְהִיו בְּזוּיִים בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אֶלָּא הַמְקַרָּא אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם בְּמִכְתָּב, וְהַמְשַׁנָּה וְהַתִּלְמוּד וְהַאֲגָדָה אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם עַל פִּיהָ, שְׂאֵם יְבֹאוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וַיִּשְׁתַּעֲבְדוּ בָּהֶם יְהִיו מְבַדְּלִים מֵהֶם.

Shemot Rabbah 47:1

“The Lord said to Moses: Write for yourself these matters, as according to these matters I established a covenant with you and with Israel” (Exodus 34:27). “Write for yourself these matters,” that is what is written: “I write for him the many teachings of My Torah, but they are regarded as foreign” (Hosea 8:12). When the Holy One blessed be He revealed Himself at Sinai to give the Torah to Israel, He said it to Moses in order: Bible, Mishna, Talmud, and *aggada*, as it is stated: “The Lord spoke all these matters” (Exodus 20:1); even what a student asks his teacher, the Holy One blessed be He said to him at that time. After [Moses] learned it from the mouth of the Holy One blessed be He, He said to him: ‘Teach it to Israel.’ He said to Him: ‘Master of the universe, I will write it for them.’ He said to him: ‘I do not wish to give it to them in writing, because it is revealed before Me

that idolaters are destined to rule over them, and take it from them, and they will be despised among the idolaters. Rather, I will give them the Bible in writing, and I will give them the Mishna, Talmud, and *agadda* orally, so if the idolaters come to them and subjugate them, they will be distinct from them.'

שפת אמת, בראשית, לחנוכה ה':ז'

דהיונים רצו להעביר בני ישראל מהשי"ת ע"י החכמה כי הי' להם התורה שבכתב מפורשת בלשון יונית כדאיתא בגמ' יפת אלהים ליפת כו' דבריו של שם נאמרין בלשון של יפת והתירו שיכתבו בלשון יונית ע"ש. ובמדרש ע"פ אכתוב לו רובי תורת שביקש מרע"ה שיהי' גם תורה שבע"פ מפורשת והשיבו הקב"ה כמו זר נחשבו שיעתיקו היונים להם ג"כ. רק התורה שבע"פ מה שחכמים משיגים בחכמתם רצון הבורא ית' הוא עדות שאין שייכות לשום אומה להתורה רק בני ישראל. וזהו עצמו מצות הנרות שאין בו טעם דוכי לאורה צריך. וכיון שאין בו טעם והוא חוקה לכן לא יתערב בו זר. רק בני ישראל ע"י אמונתם בהשי"ת וחוקותיו מאמינים כי בודאי יש להם שייכות להאיר לפניו ית' אף שאין משיגין איך ולמה.

Sefat Emet, Genesis, For Chanuka 5:7

The Greeks sought to distance Bnei Yisrael from Hashem through wisdom, knowing that the written Torah was already translated into Greek (Megillah 9b). The Midrash (Tanchuma Vayera 6) explains that Moshe requested the Oral Torah be explicit, but Hashem responded that it would be regarded as foreign. The Oral Torah, understood through the sages' comprehension of Hashem's will, testifies that the Torah belongs solely to Bnei Yisrael. The menorah's candles, which have no logical reason (as they are not needed for light), symbolize a chok, a statute beyond reason. Only Bnei Yisrael, through their emunah in Hashem and His chukim, believe they can illuminate before Him, even without understanding how or why.